ES CA D'EN BUA Y ES MOIX D'EN PEJULÍ

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

UN DÍA, HORA BAIXET, ES CA D'EN BUA, SORTÍ Á FER QUATRE PASSES.

PASSA PER DEVORA S'ERA D'EN PEJULÍ, HI VEU ES MOIX, Y LI DIU:

¡HALA, SI ANAM Á ESTIRARMOS SES CAMES QUALQUE POCH!

NO'U HAGUESSES DIT. ¡AU!

PICAN DE TALONS, Y DE D'ALLÁ.

¿QUE TANT MATEIX TOCARÉM PEL?

NO'U SÉ QUE MOS FAREM.

Y ENCARA NO'U VA HAVER DIT, COM ZAS MOU UN CONÍ; Y JA LI HA PITJAT DERRERA, Y NYIP-NYEP NYIP-NYEP.

ES CONÍ AFINA UNA SOCA D'UYASTRE QUE FEYA COM UNA LLORIGUERA, Y S'HI AFICA COM UN LLAMP.

ES CA ROMANGUÉ EMPENTANAT.

ES MOIX PEGA ENFORINYADA DERRERA ES CONÍ, Y JA'U CRECH QUE L'APLEGÁ, Y EL VA TREURE.

A POCH Á POCH, ESTIMAT. EN TOT CAS SERÉ JO QUE'N SOPARÉ. ES CONÍ ES MEU.

¿TEU, Y QUE JO L'HAJA AGAFAT? ¡CA, HOMO! ¡JA HI BEURÁS FRESCH!

SABS QUE TENS TU? MOLTA XERRERA

¿Y TU ÉTS CASSADOR, NI'N FAS OLOR? ¿NO SABS TU QUE'S CONÍ ES DES QUI'L MOU Y SA LLEBRE DES QUI L'AGAFA?

JO LO QUE SÉ, QUE, SI JO NO TRECH ES CONÍ, ENCARA SERÍA DINS SA LLORIGUERA.

ES CA, COM VEU ALLÒ, CREMAT DE TOT, DIU:

TU NO VOLS AMOLLAR NI JO TAMPOCH; ES TRIBUNAL MOS HO HAURÁ DE ACLARIR. ANEM Á MANACOR.

ARA MATEIX

...Y JA SON PARTITS CAP Á MANACOR.

DEVERS CA-S'UEU TROBAN UN XOT.

Y TOTS TRES, CAMINA CAMINARÁS.

DEVORA ES COLLET DE SA PUNTA TROBAN UN GALL.

GALL; ¿VENS AB NOLTROS QUE DUYM AQUEST CONÍ Á PLET, Y ME FARÁS D'HOMO BÒ?

PERQUE ÉTS TU, VENDRÉ.

Y TOTS QUATRE, HALA QUI HALA, CAMÍ CAMÍ.

QUANT FOREN DEVORA CA'N VICENS, JA COMENSAVA Á FER FOSCA.

CAVALLERS, JO NO HI VEIG JA; NO PAS MES ENVANT:

BE'L PREGAREN ELS ALTRES, PERÒ NO'L POGUEREN TORSE.

NO RES YDÒ; ANEM Á CA'N VICENS Á ROMANDRE, Y DEMÁ BEN DEMATÍ PRENDREM ELS ATAPINS.

Á LA FÍ DIGUEREN.

ARRIBAN Á CA'N VICENS, Y SENTEN QUE DE DINS DEYEN:

JO'N TENCH NOU.

JO'N TENCH DEU.

JO'N TENCH DEU.

JO'N TENCH NOU.

AXÒ SON LLADRES QUE'S REPARTEXEN ES DOBLERS QU'HAN ROBATS. VEUREU QUIN RETGIRÓ S'EN DURÁN.

S'ACOSTA Á SES PORTES, TOCA Y CRIDA:

¡OBRIU P'EL REY!

ES LLADRES, QUANT SENTIREN ALLÒ, PEGAN BOT, Y, FENTSE TRONS DES DOBLERS Y DE TOT, FOGIREN COM CENT MIL LLAMPS;...

...Y ¡QUE S'HAVÍAN DE GIRAR DERRERA!

CORREGUEREN FINS QUE POGUEREN TORNAR ALÊ.

MENTRES TANT, ES CA, ES MOIX, ES GALL Y ES XOT S'ESCLATAVAN DE RIURE DE VEURE AQUELL PAS.

S'EN ENTRAN DINS LA CASA, TROBAN DEMUNT UNA TAULA UN CARAMULL D'OR Y PLATA,...

...Y DINS SA CUYNA, DEMUNT ES FOGONS, UNA OLLA PLENA DE CARN Y ARRÒS QUE BOLLÍA Á LA VELA.

¡QUE DIANTRE! ES CA PRETÉN QUE'S CONÍ ES SEU, JO PRETENCH QU'ES MEU.

SI'L DUYM Á N'ES TRIBUNAL, NI SERÁ MEU NI SEU, SINÒ DELS ANIMALS DE PLOMA QUE CAPLLEVAN PER ALLÁ.

¡SABEU QUE VAL DE MES QUE'L TIREM DINS S'OLLA, Y EL MOS MENJAREM TOTS PLEGATS; Y LO QU'ES ESTAT, SÍA ESTAT!

¡BEN PENSAT! ¡BEN PENSAT!

Y ¿QUE FAN ELLS? ESCOLAN SA CARN Y S'ARRÒS PERQUE JA ERA CUYT, TIRAN ES CONÍ DINS S'OLLA AB SO BROU, EU TORNAN POSAR DEMUNT ES FOCH, Y AB UNA EXHALACIÓ VA COURE.

MESCLAREN ARRÒS, CARN Y CONÍ, S'HI ABORDAREN, Y SE VAREN POSAR COM Á TUDONS.

LLAVÒ SE REPARTIREN ES DOBLERS, Y S'EN ANAREN Á JEURE.

ES MOIX SE COLGÁ DINS ES FOGÓ, ES GALL DEMUNT UNA REPRESA QUE HI HAVÍA DEVORA, ES CA DERRERA SA PORTA, Y ES XOT Á LA FRESCA Á SA CARRERA.

ES LLADRES, CANSATS Y MORTS DE CÓRRER, SE ARRIBAREN Á ATURAR.

QUANT VAREN HAVER REPOSAT, UN DIU:

¿Y HEM D'ESSER TAN COVARTS, QUE NO HEM D'ANAR Á VEURE SI RECUPERAM LO QU'HEM PERDUT?

NO'U HAGUESSES DIT

...Y PARTIREN.

QUANT FOREN APROP DE CA'N VICENS, S'ATURAN TOTS.

ERA QUE SA POR LOS HAVÍA TORNAT ENTRAR; Y NO GOSAVAN PASSAR ENVANT.

A LA FÍ UN SE REVEST DE CORATJE, Y DIU.

NO RES; VOLTROS ESPERAUME, Y JO ANIRÉ Á PEGAR UN AGUAYT.

FENT TANT POCH RENOU COM SABÍA, S'ACOSTÁ Á CA'N VICENS. HI ARRIBA; NO REPARA ES XOT, EMPENY SES PORTES, VEU QUE ESTÁN EN PES; OBRÍ Á POCH Á POCH, ENTRA.

NO SENTAN UNA MOSCA, TOT ESTÁ Á LES FOSQUES, NO HI VEUEN DOS DITS LLUNY.

PAUPA QUI PAUPA, ENTRA DINS SA CUYNA; PER PRENDRE UN LLUQUET, S'ACOSTA Á SA REPRESA, HI POSA SA MA.

ENCARA NO LA HI VA TENIR, COM ES GALL ZAS AB UNA PICADA LI TREU UN UY.

PER NO FER RENOU, VA SUFRIR SENSE DIR RES, RESOLT Á PASSAR ENVANT.

COM JA TENÍA ES LLUQUET, S'ARRAMBA Á N'ES FOGÓ, VEU DUES COSETES QUE LLUÍAN, SE CREU QUE SON DUES BRASETES, HI AFICA'S LLUQUET;...

...Y VAREN ESSER ELS UYS DES MOIX, QUE VA FER ¡¡¡FUU!!! Y LI CLAVA Á SA CARA TOTES SES UNGLES DE SES CAMES DE DEVANT Y DE DARRERA.

L'HOMO NO POGUÉ AGUANTAR PUS, Y'U DONÁ Á SES CAMES.

ES CA S'HI ABORDA, Y LI DEVALLA UNA ANCA,...

...Y Á SA CARRERA ES XOT S'HI AFUA, Y LI PEGA UNA SUCADA TAN FARESTA QUE LI VA ROMPRE ES BUDELL CULAR.

AQUELL MALANAT, JA'U CRECH, VA CAURE DE FOLONDRES MES DE MITX MORT, AB UNS AYS Y UNS GEMECHS LO MES LLASTIMOSOS.

AXÍ COM POGUÉ, SE TORNA AXICAR, Y Á ESTONES DE GRAPES, Á ESTONES COXETJANT, S'ACOSTÁ UN POCH Á N'ES SEUS COMPANYONS, QUE SENTIREN ES GEMECHS Y ES SOSPIRS, Y S'HI ARRAMBAREN.

¡AY! ¡AY! ¡AY! ¡SOM MORT! ¡JA NO'N FÁRÉ PUS!

PERÒ ¿QU'ES ESTAT? DIGUEMOS QU'ES ESTAT.

¡AY! ¡AY! VOS DICH QUE SOM MORT.

¡QU'HAS D'ESSER MORT! ¡MASSA TU MEULES GRANAT ENCARA! ¡VAJA! DIGUEMOS QU'ES ESTAT.

¡QUE HA D'ESSER ESTAT! SOM ENTRAT, LA CASA ESTAVA Á LAS FOSQUES.

M'ACOST Á SA REPRESA Á VEURE SI HI HAVÍA UN LLUQUET, Y N'HI HE TROBAT UN;

PERÒ TAMBÉ HI HA HAGUT UN SABATER, Y AB SA LENA M'HA TRET UN UY.

VOLÍA ENCENDRE ES LLUQUET Á DUES BRASETES QU'HE VISTES DINS ES FOGÓ,

Y HI HA HAGUT UN PENTINEDOR QUE M'HA POSADA SA CARA COM UN LLATZE.

SOM FUYT, PER NO COLAR LA VIDA, Y DARRERA SA PORTA HI HAGUT UN FERRER,

Y M'HA ENCIVELLAT TAL TANAYADA, QUE M'HA DEVALLADA UNA ANCA;

Y PER ACABARME D'ACLOTELLAR, Á'S MITX DE SA CARRERA S'ABORDA UN BARBER, XERINGA AB MA,

Y M'HA ENFLOCAT TAL XERINGADA, QUE M'HA ROMPUT ES BUDELL CULAR...

¡AY! ¡AY! ¡AY! ¿NO US HO DICH JO? SOM MORT, SOM MORT.

ELS ALTRES EL SE CARREGAREN, Y EL S'EN VAREN DUR DINS UNA COVA D'UNA MUNTANYA DE PER ALLÁ.

ES GALL BEN DEMATÍ JA VA HAVER ACABADA SA SON; CRIDA ES MOIX, ES CA Y ES XOT,...

...Y BE DE PANXA Y MILLOR DE BOSSA S'EN TORNAREN CADASCÚ Á CA-SEUA.

Y JO M'EN VAIG VENIR AB UN RETALONET DE FORMATJE, Y ES MOXOS P'ES CAMÍ, MEU MEU, M'HI ARRIBAREN, Y NO M'EN DEXAREN BOCÍ.

Es ca d'en Bua y es moix d'en Pejulí
Rondalles Mallorquines · 13

Contada p'el sen Toni Corder y madó Ayna María Perla, de Son Servera. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover. Torre Nova, Joriol de 1895.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom I, primera edició. Palma, Tip. Católica de Sanjuan, germans, 1896. Planes 65–70.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862–1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1896, sense modernitzar.
Text revisat damunt l'exemplar imprès.

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 11 · 2026-11-22

